

va-boldogan szórtam a Dunába fegyveremet és lőszeremet.

Kemény tanárunk volt. Amit a fejébe vett, azt minden pedagógiai trükkkel, minden rámenős érveléssel igyekezett keresztülvinni. Hányszor hívott sétákra kettesben, hogy belátassa velem is a maga meggyőződését. Csak nagyon idős korára éreztem türelmetlensége jeleit, és azt, hogy néha belefáradt a gyözködésbe, és sóhajtva mondta: „No, menjünk tovább!” Tőle tanultam meg, hogy nem a doktorátus a fontos, hanem hogy egy jézusi tétel teret nyerhessen az Egyház teológiájában. Az erőszakmentesség volt a témám, persze hogy nem ment át az Akadémia szűrőjén: „Ez a téma a jelen magyar helyzetben nem aktuális” – mondta dolgozatomra a professzorom.

Akkor értettem meg, hogy Gyurka bácsi EGYügyű ember. Csak Jézus Krisztusról akar tudni, és velünk is őt akarja elmélyítve elfogadtatni. Aki a biblikus szóelemzést meg tudja szeretetni az emberrel, az nem csupán tanító, az már mágus. Megszerettem ezt a kutatási módszert, és máig is alkalmazom. „Mindenkinek meg kell írnia a maga KIO-ját!” – hangoztatta. Jólesett neki, amikor a KIO-szemléletet a Bokorhoz tartozás kiemelt feltételének fogalmaztuk meg, de sosem szűnt meg egyéni munkára, szellemi minőségre törekvésre biztatni bennünket. Nem nevelt tudóssá, hiszen nem vagyok

arra alkalmas, de nem is engedett epigonnak maradni. A KARAJ-kötetek mutatják, hogy volt szellemi életünk, volt máig is használható szellemi termésünk. Hiszek ennek bokros feltámadásában, alapító atyánk Jézusának öröme...

Apánk volt

Családunkban „PAPA” volt. Így beszéltünk róla, így szólította őt a családi nyelvezet. Nekem apám helyett apám lett, természetes volt ez így. Kedves igyekezettel szedte sorba név szerint a gyerekeket, amíg csak akkor létszám nem lettünk, hogy már nekünk, szülőknek is volt névtévesztésünk, amikor hirtelen akartuk valamelyiküket fülön fogni. Elfogadta ezt a családiasságot, és könyve dedikálásában unokáiként ölelte át gyerekeinket. Öregségére sem változott a helyzet. Halála előtt nem sokkal Gyuri fiam mint szakápoló volt nála napokig. „Papa” – „Fiam” volt a megszólítás. Sosem felejtette el, hogy amikor Gyuri, az elsőszülöttünk megszületett, ezzel értesíttem Gyurka bácsit. „Puer natus est nobis, et Georgius est nomen eius!” („Fiú született nekünk, és György az ő neve.”) Válasza: „Deo gratias!” Ezért lett Gyuri a Gyuri, a Papa nevét kapta. Később éréként, de nagy örömeinkre most éppen Bajorországban olvassa Gyurka bácsi írásait. Igyekszünk belevésni Gyurka bácsi róla szóló szavait: „Nyugi, Náczi, helyén van ez a gyerek!” Nagyon hálás voltam

neki azért, hogy sosem vetette szemünkre, hogy gyerekeink miért nem járnak rendszeresen a miséire. Ő keresztelte meg az első nyolcat, és tudomásul vette, hogy a csecsemő-gyermek-felnőtt keresztelési témában változott a véleményünk, és lakóhely szerint működünk. Időnkint mentünk miséire Adyligetre, a piaristákhoz vagy a Bokorrendezvényekre. Jó volt, hogy elfogadta: én nem „mini Bulányi” vagyok, hanem a Náczi.

Mint apa a fiával ültünk le hajdan (1974), hogy közös ház építésén gondolkozzunk, Érden. Nem lett belőle semmi. Ő szerzetesi cellarendszerben gondolkodott a Bokor nagy szerzetesi egyéniségei számára, én pedig nagy családnak terveztem a házat. Sehogy sem jöttek össze a szempontjaink, de még a főfalak és a vizes blokk rendszere sem. Nagyot sóhajtva és a végén nevetve zártuk le az ügyet. Nem veszem össze az apámmal, és ő sem a fiával. Én munkáltam a nagy család fészket, ő munkálta tovább a kommunára vonatkozó álmait.

Most, hogy nincs közöttünk, szinte hallom hangját: „Ha Jézusunk bennetek és köztetek van, akkor mindazok, akik reá figyeltek földi életükben, veletek vannak minden nap a világ végezetéig – közöttük én is.”

Király Ignác

(2015)

Nagyszüleim mesélték

Családi történet a kommunista korszakból

„A kereszténység lényegét egy szóval is jellemezhetném: szeretet.”

(Bulányi György)

Amikor a nagymamám kirándulni vitt Budapestre és környékére, gyakran hallottam tőle: „Ide sokat jártunk gyerekkoromban, Gyuri bácsi hozott el.” Amikor angolul kezdem tanulni, nagyi azt mondta: „Engem Gyuri bácsi tanított angolra, miközben bér-málkozásra is előkészített.” Amikor a középiskolát kezdem, nagymama nagyon örült, és ezt mondta: „Gyuri bácsi is piarista volt, ott jó helyen leszel.”

A legfurcsább az volt, amikor egyszer sorban álltunk a hullámvasútnál, és mama ott is azt mondta: „Ide is Gyuri bácsi hozott el, de ide csak egyszer, mert rosszul lett a hullámvasúton.” Amikor ennek a dolgozatnak a megírásához hozzáláttam, meg-

kértem mamát, hogy meséljen a kommunizmusról. Így kezdte: „Gyuri bácsi...”

Gyuri bácsi mama apai nagybátyja volt. Teljes neve: Bulányi György. Piarista pap, magyar-német szakos tanár volt. 1919-ben született Budapesten. Mire az én dédnagymamám és dédnagypapám összeházasodott, és a nagymamám megszületett, ő már felszentelt pap volt. Dédnagymamám, aki idén tavasszal hunyt el, 95 éves korában mesélte, hogy Gyuri bácsi katolikus fiatalokat fogott össze kisebb csoportokba, úgy tanította őket. Prédikált templomban is, de főként az egyetemisták tanítása érdekelt.

A nagymamám még nagyon kicsi volt, amikor Gyuri bácsi a papi tevé-

kenységéért börtönbe került. Ez volt az első bebörtönzése. A kommunista rendszernek nem Gyuri bácsi volt az egyetlen áldozata családjunkban. Dédnagymamám apukája, nagymama anyai nagypapája, Alexander Pekni a kommunisták üldözése miatt menekült Magyarországra az I. világháború utolsó évében, mert Szovjet-Oroszországban földbirtokosként nem lehetett maradása. Az ő elmondásai és az akkori események kapcsán tudták, hogy aki a kommunisták kezébe kerül, azért egyet lehet tenni, imádkozni. Így, amikor Gyuri bácsi börtönbe került, családtagjai, tanítványai és paptársai mind imádkoztak.

Gyuri bácsi első bebörtönzése hosszan tartott. Mama mesélte, hogy

ő már elkezdte az általános iskolát, amikor egyszer valaki kopogott a Haris közti lakásuk ajtaján, és amikor ajtót nyitott, egy nagyon sovány bácsi állt az ajtóban, akit azelőtt soha nem látott. Apukája örömeiben felkiáltott: „Gyurka bátyám!” Ettől kezdve lett Gyuri bácsi az ő élete részévé.

Gyuri bácsi sokszor aludt náluk. Dédnagymama a kedvére főzött. A furcsa az volt, hogy nem nagyon ment el otthonról, de ha elment, hetekig nem jött vissza. Később tudatosult mamában és a hűgában, hogy ez azért volt, mert többen, mindig máshol bújtatták. Egyszer még dédnagymamát is elvitték miatta az ÁVO-sok. Gyuri bácsi akkor nem volt náluk. Csengettek, és két férfi őt kereste. Dédmama volt otthon mamával és a hűgával. Mondta, hogy nem tudja, hol van. Erre a két férfi közölte, hogy el kell vinniük dédmamát. Dédi elköszönt a gyerekektől, betett egy könyvet a táskájába, és elment a két férfival. Egy nagy ház alagsorában, egy olyan helyiségben kellett leülnie, ahol csak egy asztal és egy szék volt. Dédi tudta az apukájától, hogy ilyenkor

nem szabad félnie, mert a félelem a legrosszabb, ezért ő elővette a könyvet, amit vitt, és elkezdett olvasni. Órákig olvasott. Egyszer egy tiszt berontott, és elkezdett vele üvöltöni, hogy miért nem fél. Azonnal megöli, és nem látja többé a gyerekeit, hogyha nem fél. Dédi nem szólt semmit, csak nézett a férfira. Akkor felkísérték az alagsorból, és elengedték.

Ettől az esettől kezdve nagyon óvatossá kellett lenni, mert dédiék tudták, hogy figyelik őket. Ez teljesen egyértelmű volt, hiszen rendszeresek voltak a „hivatalos látogatások”, amikor két-három férfi ment hozzájuk, és kérdezgette dédiéket, hogy hogyan élnek, kik tartoznak a családba, kikkel és mikor találkoztak. Amikor ezek a férfiak jöttek, dédi azt mondta mamának: „Menj az utcára játszani! Ha látod Gyurkát, mondd meg, most ne jöjjön, majd később!”

Aztán Gyuri bácsi egyszer nem jött többet. Mama mesélte, hogy akkor nem mondták meg, hogy miért. Dédi és a sógornője viszont sokat utaztak. Véres ruhákat áztattak a fürdőszobában, majd mostak-vasaltak, és

csomagokkal újra utaztak. A családból a gyerekeknek nem mondtak semmit, erről nem volt szabad beszélni. Ma már tudják, hogy Dédi és Kamilla néni, Gyuri bácsi legidősebb nővére a börtönbe ment Gyuri bácsi után.

Évek múltán megint jött Gyuri bácsi. Akkor kezdte el a család fiataljait bérmelegítésre készíteni és angolul tanítani. Többé nem ment el olyan hosszú időre. Mama arra emlékszik, hogy amikor a hűgával mentek hozzá nyelv- és hittanórákra, mindig fordított vagy gépelt. A legépelte papírjait mamáék Kamilla néninek, Gyuri bácsi nővéreinek vitték el. Ma már természetesen azt is tudják, hogy Gyuri bácsinak a legidősebb nővére, aki védőnőként és ápolónőként dolgozott, testvéreinek az egyik legfőbb segítője volt abban, hogy a Gyuri bácsi írásait több példányban újra legépelje, és elvigye a Bokor-kör tagjaihoz, akik olvasták ezeket, majd ők is legépeltek, hogy tovább terjesszék.

Gyuri bácsi ekkortól már el tudott menni a családi karácsonyokra, ünnepekre, bár a testvéreivel nem mutatkozott nyilvános helyen. Évtizedek teltek el így. 1993-ban nagy öröm érte a családot. Gyuri bácsi aranymiséjén vettek részt mindannyian. Mindenki úgy érezte a családból, hogy ennek a megtörténte és megélése elégtétel volt azért a rengeteg szenvedésért, amin keresztül kellett menni. Nemcsak Gyuri bácsinak volt elégtétel, hanem a család többi tagjának is. Hiszen ahhoz, hogy a legnehezebb évtizedeket kibírják, nagy összefogás, bátorság és sok lemondás kellett. Nemeszger kellett hátrányt szenvedni, és az öszszetört álmokat, amelyek nem teljesülhettek, elengedni.

Amikor a dédnagymamánál játszottam, mindig megmutatott a falon egy kerámiát, amit Gyuri bácsitól kapott. Gyuri bácsi mindenkinek, aki őt bújtatta, adott egy ilyen kerámiát, hogy emlékezzenek.

Gyuri bácsi 2010-ben hunyt el. Még én is találkoztam vele, amikor nagyszüleim elhozták magukhoz Gyöngyösre.

Bár nekem nagyon kevés a személyes emlék Gyuri bácsiról, remélem, hogy az emlékémet méltóképpen meg tudom majd őrizni én is.

Bagi Barnabás

(Ezzel a gödi Piarista Szakközépiskolában készített dolgozatával a szerző 2. helyezést ért el a Gloria Victis pályázaton, 2018. február 21-én.)

